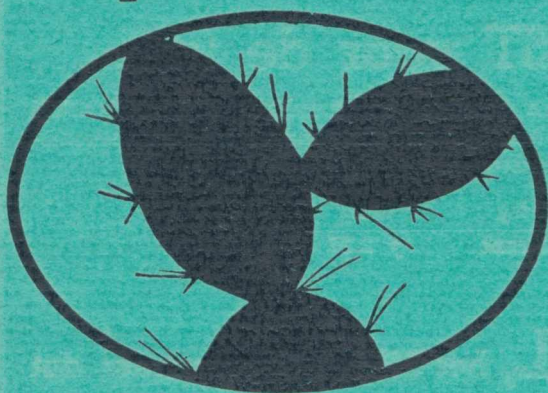

SUCCULENTA

Nederlandse Vereniging
van Liefhebbers van Cactussen
en andere Vetplanten

1952
No. 1

Voorzitter: A. F. H. BUINING, „Hohorst”, Hamersveld (Utrecht)
Secretaresse: Mevr. J. GRULLEMANS-VAN BERGHEM, Here-
weg 19, Lisse.
Penningmeester: G. D. DUURSMA, „Vijversburg”, Rijperkerk (Fr.)
Postgiro no. 133550.
Redactie: A. J. A. UITEWAAL, Alex. Boersstraat 25hs, Amsterdam.

Voor Uw planten en bloemen heeft U alle zorg en liefhebbelij.

De voeding van planten en bloemen heeft grote invloed op de groei en bloei.

Daarom is het belangrijk dat U er zeker van kunt zijn dat het plantenvoedsel van de POKONFABRIEK 100 % safe is.

POKON voor al Uw Kamer- en Kasplanten gedurende de groei- en bloeitijd.

flessen van 50 gram	100 gram	Pond	Kg
35 cent	55 cent	f 2,—	f 3,50

KORRELMEST voor de tuin

verkrijgbaar in aardige en handige STROOIDOZEN waardoor regelmatige verdeling mogelijk is en verbranding wordt voorkomen.

1 kg	3 kg
80 cent	f 2,25

En dan

CHRYSAL, het NIEUWE preparaat dat

S N I J B L O E M E N langer goed houdt.

Thans in geheel nieuwe verpakkingen in Aluminium folie.

25 gram	50 gram	100 gram	750 gram in bus
35 cent	60 cent	f 1,10	f 5,—

Zet thans takken van heesters in Uw kamer op CRY-SALWATER. Ze ontwikkelen zich met bloemen en bladeren alsof het voorjaar is.

Vul het Chrysalwater dat opgezogen wordt met Chrysalwater bij. Het Chrysalwater blijft dan werkzaam en hoeft niet ververst te worden.

HET BLIJFT WEL 1 à 2 MAANDEN HELDER EN REUKVRIJ.

H. P. BENDIEN

Pokon-, Korrelmest- en Chrysalfabriek

N A A R D E N

Nederlandse Vereniging
van Liefhebbers van Cactussen
en andere Vetplanten

SUCCULENTA

1952

De belangstelling voor onze liefhebberij vertoont een sterk stijgende lijn. In de loop van 1951 gaven zich bijna 200 nieuwe leden op, mede, dank zij het onvermoeide werken van onze bekende propagandisten, die wij hiervoor grote dank verschuldigd zijn.

Verder kwam in het afgelopen jaar, althans in beginsel, de samenvoeging van Succulenta en Peireskia tot stand, wat ook zeer zeker een belangrijke toeneming van het ledental tengevolge had.

Dit alles stemt ons tot vreugde en niettegenstaande de geleidelijke vergroting van ons aller financiële moeilijkheden, zien wij 1952 optimistisch tegemoet.

In deze zware tijden brengt het liefdevol kweken en verzorgen van planten in het algemeen en van succulenten in het bijzonder ons een dagelijkse afleiding en vreugde.

Wij hopen ten eerste, dat de geleidelijke toeneming van ons ledental het ons mogelijk zal maken de sterke stijging van de papierprijzen op te vangen.

Dat wij er financieel gezond voor staan moge blijken uit het feit, dat het Hoofdbestuur het aangedurfd heeft in het komende jaar de uitgave te verzorgen van een boekje over onze liefhebberij, geschreven door de bij uitstek kundige hand van onze volijverige en toegewijde redacteur, de heer A. J. A. Uitewaal. Door de bemoeiingen van Succulenta wordt het mogelijk de prijs, althans voor onze leden, niet onaanzienlijk lager te stellen, dan anders het geval ware geweest.

Op de algemene vergadering zal dit jaar de samenvoeging van Succulenta en Peireskia aan de orde gesteld worden. De afdelingen, die in 1951 werden uitgebreid met Hilversum, Rotterdam en Eindhoven, zullen binnenkort hierover de voorstellen van het Hoofdbestuur tegemoet kunnen zien. In Mei zal de jaarlijkse studiebijeenkomst in de Grasheuvel, te Amersfoort, plaats vinden.

Met vertrouwen gaan wij dit nieuwe jaar tegemoet. Onze afdelingen en leden wensen wij een voorspoedig en vruchtbaar 1952 toe, waarin wij ook gaarne de zusterverenigingen en de vele vrienden in het buitenland willen betrekken.

A happy and prosperous New Year !

Une bonne année !

Ein glückliches neues Jahr !

Deseamos un prospero y feliz Año Nuevo !

A. F. H. BUINING,
Voorzitter.

Van de Redactie.

De schrijvers van artikelen, het clichéfonds, de adverteerders, de drukkers, kortom allen die in het afgelopen jaar hun medewerking aan het tijdschrift hebben verleend, onze welgemeende dank. Dat het aantal geregelde medewerkers, vooral op het gebied van de Cactussen, groter moge worden is een van onze hartewensen voor het komende jaar. Met het verzoek om meer populaire artikelen te plaatsen zal rekening worden gehouden; doch wie schrijft deze?

Zonder de hulp van enkele van de meest getrouwe medewerkers zou de hiervoor genoemde „onvolprezen” redacteur het werk, dat het tijdschrift met zich brengt, niet aan kunnen; zijn plantenstudie en de eigen verzameling werden de laatste jaren hierdoor toch al enigszins verwaarloosd. Het aantal leden, dat hun tevredenheid betuigde, geeft mij echter voldoende moed mijn taak nog enige tijd te blijven vervullen. Wie niet tevreden mocht zijn, geve zijn wensen te kennen; opbouwende kritiek is altijd welkom.

Aan de wens om weer elke maand een nummer uit te geven, kan helaas niet worden voldaan. De kosten daarvan zijn te hoog; weet u wel dat velen er zich over verwonderen, dat een kleine vereniging als de onze in staat is een tijdschrift van zo hoge kwaliteit uit te geven? Om zo veel mogelijk artikelen te kunnen plaatsen, maken we dikwijls gebruik van een kleine letter, waardoor tegenwoordig één nummer evenveel lectuur bevat als vroeger twee nummers. De klacht over de moeilijke leesbaarheid zal van nu af aan worden ondervangen door een grotere interlinie, dus door wat meer ruimte tussen de regels.

Laten we allen besluiten om gedurende het komende jaar ons beste beentje voor te zetten!

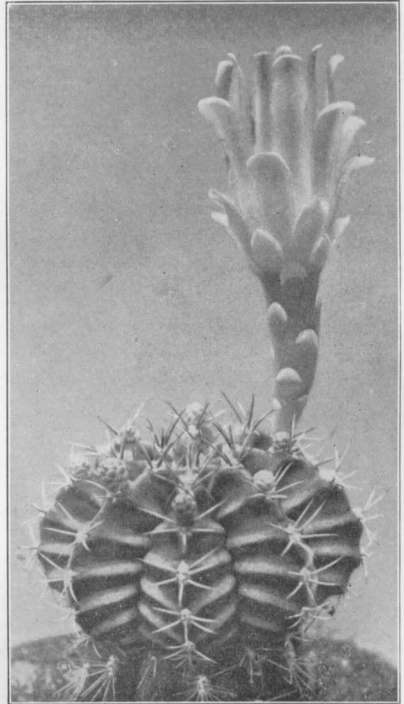
A. J. A. Uitewaal.

Gymnocalycium mihanovichii (Fric et Guerke)

In Succulenta 1949, blz. 105 en 106 heb ik bovengenoemde plant met de tot dusverre beschreven variëteiten behandeld.

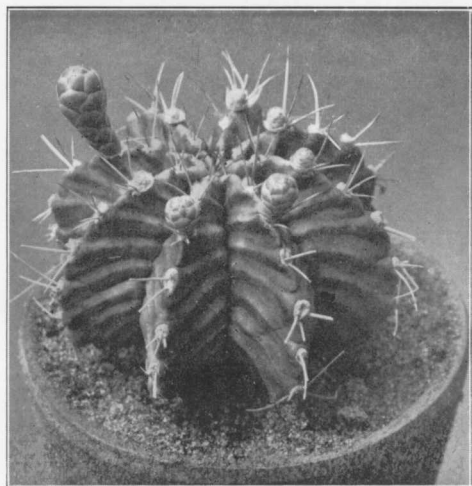
Het is vaak moeilijk bepaalde planten en vooral variëteiten te toetsen aan een beschrijving. De typeplant van *Gymn. mihanovichii* is bij de meeste verzamelaars voldoende bekend. De zuivere vorm valt op door het zebra-achtige uiterlijk en de typische groene bloem. Bijgaande afbeelding van een wel sterk zebra-achtige plant is gekweekt van zaad uit Tsjecho-Slowakije, gewonnen van planten die oorspronkelijk van Fric afkomstig zouden zijn.

Slechts de variëteit *stenogonum* heeft ook een groene bloem, haar uiterlijk is echter minder opvallend zebra-achtig, terwijl de ribben scherper zijn en de vorm van de plant meer cilindrisch. De foto is genomen van een plant afkomstig van de officiële beschrijver van de variëteit *stenogonum* Ir. F. P a z o u t, Tsjecho-Slowakije. Voor vele lezers zal het misschien een teleurstelling zijn als blijkt dat hun *stenogonum* geen *stenogonum* is. Deze, destijds door Fric ge-

Gymnocalycium mihanovichii

foto : Uitewaal.

Gymnoc. mihanovichii var. *stenogonum*
foto : Uitewaal.

schreven subvariëteit van *friedrichii* die wit bloeit en *albiflora* wordt genoemd.

Ongetwijfeld behoren deze plantjes tot de edelste van onze verzamelingen. Men moet bij het zaad winnen zeer nauwkeurig te werk gaan, daar zeer gemakkelijk bastaarden ontstaan, die veel minder fraai zijn dan de goede soorten. Het bestuiven van bloemen moet men nimmer met een penseeltje doen, dat voor de volgende bestuiving even aan de jas wordt afgeveegd of in alcohol wordt gedoopt. Een plukje watten, gedraaid om een lucifer en uw bestuivingsapparaat is klaar. Na de stuifmeeloverbrenging moet men het watje wegwerpen en een nieuw nemen voor de volgende bestuiving.

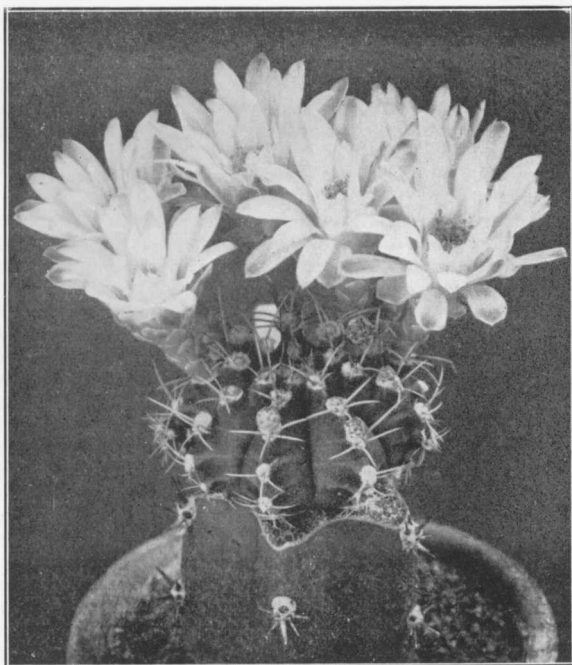
A. F. H. Buining.

Gymnoc. mihanovichii var. *friedrichii*
foto : Uitewaal.

vonden variëteit is helaas zeer zeldzaam en het is de vraag of het me gelukken zal zuiver zaad van deze plant te winnen.

Velen beschouwen de variëteit *friedrichii* Werd., als een goede soort. Nadere onderzoekingen zullen dit nog moeten uitmaken, opvallend is evenwel, dat de beide andere variëteiten *pirarettaense* Pazout (in Succulenta 1949, pag. 106 staat abusievelijk *pirarettense*) en *melocactiformis* Pazout, meer of minder rose gekleurd zijn, zodat men hieruit misschien een nauwere verwantschap met *friedrichii* zou kunnen afleiden. In de botanie geldt de bloemkleur in het algemeen niet als een kenmerk, zodat deze veronderstelling wel zwak is.

Er bestaat ook nog een niet be-

Interessante zaaiproeven

Prof. Dr. F. B u x b a u m beschreef het vorige jaar in een buitenlands tijdschrift nogmaals een zaaimethode, of beter gezegd, een zaabodem, die hem reeds vele jaren groot succes opleverde. Aan de strijd tegen de gevreesde draadzwam komt door het gebruik van deze zaabodem een einde.

Enige leden van de afd. Amersfoort hebben met deze methode 'n proef genomen. Als „grondmengsel” nam men geklopt en gezeefd gruis van dakpannen of rode baksteen. Gemakkelijker is om in het vroege voorjaar naar een exploitant van een graveltennisbaan te gaan en hem een emmer verse gravel te vragen. Deze gravel kan men wassen als aquariumzand. Een deel van de hoeveelheid gravel stort men in een emmer en voegt zoveel water toe, dat men met de hand de hele massa kan omroeren. Nadat de massa al roerende van de emmer is losgekomen, giet men voorzichtig het vuile water met het rode slijk uit de emmer. Men voegt weer vers water bij en herhaalt dit werk totdat al het slijk is uitgewassen en slechts fijne korreltjes gravel overblijven. Vervolgens legt men in de te voren goed schoongemaakte zaai-pan op de afwateringsgaatjes een paar potscherven en eventueel een dun laagje kolen-gruis en vult de pan verder geheel met de gewassen gravel. Het zaabed is dan gereed. Op de gebruikelijke wijze kan men de pan in vakjes verdelen en voorzichtig het te voren gewassen zaad uitleggen. Gewenst is vooral bij deze methode, dat de zaden minstens een paar millimeter van elkaar komen te liggen, hetgeen met het gebruik van een loupe gemakkelijk te bereiken is. Over het zaad zeef men daarna voorzichtig een heel dun laagje droge gravel, waarna het zaaiproces geëindigd is. De zaai-pan kan het doelmatigst vochtig gemaakt en vochtig gehouden worden door haar in een bak met lauwwater te plaatsen. De verzadiging gaat bij gravel zeer snel. Denk er om de pan niet te vlug uit het water te halen, om te voorkomen dat te grote zuiging ontstaat, waardoor er kuilen in het zaabed kunnen komen.

Prof. B u x b a u m beveelt het zaaien in Mei aan zonder bodemwarmte. De kiemresultaten zouden daardoor veel gunstiger zijn. Rekening houdende met ons zeer wisselvallig klimaat blijf ik nog altijd een voorstander van zaaien in de eerste helft van Februari met onderwarmte. Voor *Parodia's* en *Astrophytums* zou ik een uitzondering willen maken. De eerste kiemen het beste bij een temperatuur van ongeveer 10° C., zodat die beter afzonderlijk gezaaid kunnen worden, aangezien een temperatuur van ongeveer 25° C., voor de andere soorten gewenst is. De *Astrophytums* verdragen, gekiemd nu eenmaal geen gespannen lucht, zodat ik deze altijd in Mei zonder onderwarmte zaai.

Goede resultaten werden ook bereikt met zaaien in het najaar, waarbij sommigen de hele winter meer of minder onderwarmte geven, terwijl anderen de kleine kiemplantjes droog en koel overwinteren. Zowel het zaaien in Februari als in de herfst beoogt hoofdzakelijk het kweken van voldoende grote plantjes, voordat omstreeks half Maart het optreden van alg begint. Bovendien heeft het zaaien in de herfst het voordeel, dat de kiemkracht van verschillende soorten vers gewonnen zaad groter is dan in het volgende voorjaar.

Hoe dan ook, het zaaien op gravel kan ten slotte, evenals het zaaien in een zaabed van aarde, op ieder tijdstip van het jaar geschieden. Gravel biedt de volgende voordelen. Het neemt snel en gemakkelijk vocht op en houdt dit veel langer vast dan gewone grondmengsels. Het optreden van schimmels en draadzwammen komt praktisch niet voor en blijft bij eventueel optreden beperkt tot het besmette zaadje, dat uit de zaai-pan verwijderd kan worden. Mocht er later toch algengroei optreden dan krult gravel bij droogte niet zo hinderlijk op als aarde. Ter voorkoming of beperking van de algengroei is het raadzaam de zaai-pannen het eerste jaar tegen zonneschijn meer of minder te beschermen.

Een bezwaar is, dat aan gravel voedingsstoffen moeten worden toegevoegd. De hier in de handel aangeboden kunstmeststoffen bevatten alle te veel stikstof voor onze succulente planten. Door gelijke delen fosfor en kali op te lossen in water kan men, nadat de kiemplantjes ongeveer enige weken oud zijn, wekelijks voldoende meststoffen toevoegen. Aanvankelijk door het laten opzuigen uit een schotel en later door voorzichtig te gieten. Het doel van deze methode is om de plantjes niet eerder te verspenen, dan ruim een jaar na het zaaien.

In gravel ontwikkelen de plantjes een zeer krachtig wortelgestel, van smeulen zal men vrijwel geen last hebben en indien de zaadjes netjes op goede afstand van elkaar gelegd zijn, dan hebben de plantjes voldoende ruimte om in een jaar uit te groeien tot flinke zaailingen, die dan gemakkelijk verspeid kunnen worden.

Bij de proef in Amersfoort was een der leden niet tevreden over de resultaten. Het gravel was zó groen geworden, dat het gehele zaaisel mislukt zou zijn als het niet tijdig verspeend was geworden. Dit zaaisel was vrij sterk aan direct zonlicht blootgesteld geweest. Bij anderen en bij schrijver dezelve gelukte de proef met gravel weer goed. Velen gebruikten de hierboven beschreven kunstmatige voeding. Zelf gebruikte ik de in het buitenland bekende Buxbaumkunstmest, die hier helaas niet verkrijgbaar is. Met deze kunstmatige voedingsmiddelen zouden nog verdere proeven genomen moeten worden om het beste resultaat te kunnen bereiken. In ieder geval moet men zeer voorzichtig zijn met het gebruik van stikstof, dat de planten te snel doet groeien, waardoor de habitus verloren gaat en de bedoorning zwak wordt.

Wij zijn nu zeer benieuwd naar het overwinteren van de plantjes in het kurkdroge gravel. Het opzuigen van het water zal volgend voorjaar geen moeilijkheden opleveren. Nadat de plantjes dan met behulp van wat voedingsstoffen weer flink aan de groei zijn, zullen ze in een normaal grondmengsel worden verspeend. Het verdere resultaat zal in ons blad vermeld worden.

Zoals met alles zijn er vele wegen die naar Rome leiden. Hiermede wil ik niet zeggen dat door deze methode 't laatste woord op zaaigebied gesproken zal zijn; maar misschien willen liefhebbers, die weinig of geen succes met de gebruikelijke grondmengsels hadden deze methode eens proberen, want dit is zeker, slechts door zaaien wordt men een goede liefhebber.

A. F. H. Buining.

Lithops julii

door Dr. H. W. de Boer.

ZOWEL in de „Verzeichnis der Arten der Gattung Mesembryanthemum L.” van H. Jacobsen als in het onlangs verschenen werkje „Mesembryanthemaceae” van Jacobsen Volk en Herre vindt men niet minder dan drie keer *Lithops julii* vermeld, nl.: 1. *L. julii* (Dtr. et Schwant.) N.E.Br.; 2. *L. julii* var. *pallida* Tisch en 3. *Lithops julii* var. *reticulata* Tisch.

Als vindplaatsen worden opgegeven: voor *L. julii* (Dtr. et Schwant) N. E. Br.: bij Warmbad en ten Noorden daarvan, voor *L. julii* var. *pallida* Tisch: Auros-Oeidip, ten Westen van Warmbad, en voor *L. julii* var. *reticulata* Tisch: Vahldoorn, ten Zuiden van Warmbad.

Warmbad is een plaatsje in het district Warmbad, dat vlak ten Noorden van de Oranje-rivier in Groot Namaland (het vroegere Duits Z.-W. Afrika) ligt. Min of meer in strijd hiermee vermeldt Prof. Nel in zijn „Lithops” slechts één *L. julii*. Van de drie foto's, die in dit werk onder de aanduiding „*Lithops julii* (Dtr. et Schwant.) N. E. Br.” zijn opgenomen, hebben er echter ogenschijnlijk twee betrekking op *Lithops julii* var. *reticulata* en een op *L. julii* var. *pallida*.

Hebben we hier nu te doen met drie, met twee, of met slechts één *L. julii*?

We kunnen beginnen met te constateren, dat *L. julii* (Dtr. et Schwant.) N. E. Br., beschreven in het „Zeitschrift für Sukkulantenkunde” 1925/26, identiek is met de *Lithops julii* var. *pallida* van Dr. Tischer.

Daarmee is de vraag, waarom het gaat, teruggebracht tot deze; is er slechts één *L. julii*, die in uiterlijk voorkomen nogal wat varieert, of kunnen we van twee duidelijk gescheiden variëteiten spreken, of moeten die twee variëteiten misschien zelfs als zelfstandige soorten worden beschouwd?

Op bijgaande foto ziet men rechts beneden een twintigtal exemplaren van de „variëteit *reticulata*”; alle overige planten zijn exemplaren van de „variëteit *pallida*”.

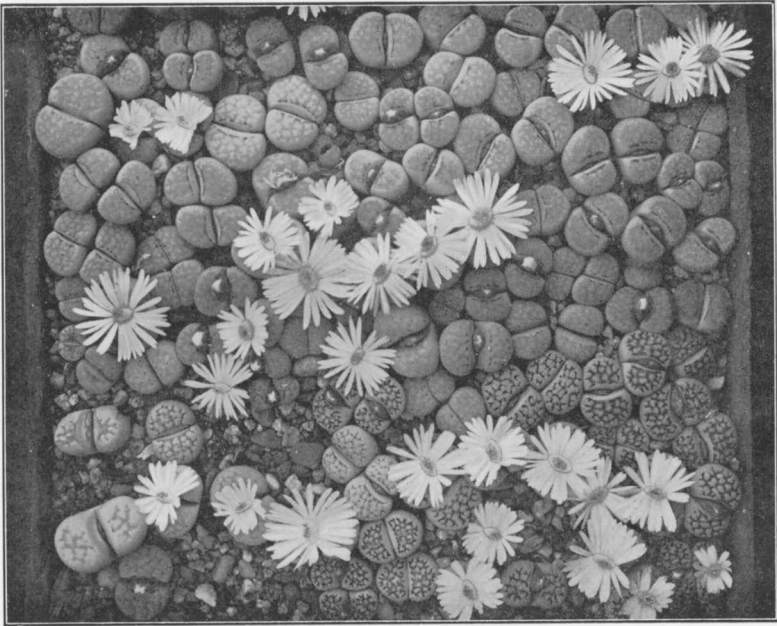
Laten we beginnen met het geven van een korte beschrijving van beide variëteiten: *Lithops julii* var. *reticulata*: de grondkleur is licht grijsachtig griauw (parelgrauw), met een geelachtige tint bij sommige en een meer blauwachtige tint bij andere planten, m.a.w.: de grondkleur varieert nogal. Het bovenvlak, dat vrij vlak is, vertoont een netvormige tekening, d.w.z. in een netwerk van enigszins verdiepte groeven verloopt een netwerk van vrij smalle, hier en daar zelfs lijnvormige, donker gekleurde banden, die bij sommige exemplaren hier en daar onderbroken zijn, doch die bij andere exemplaren een grotendeels samenhangend geheel vormen.

De kleur van dit netwerk is bij de planten met een geelachtig tint bruinrood, bij de planten met een blauwachtige tint donker blauwachtig roodbruin, bij de „gewone” parelgrauwe planten donker roodbruin. Bij sommige exemplaren zijn de randen der eilandjes tussen dit netwerk min of meer donker grijsblauw tot grijsbruin gekleurd, waardoor die exemplaren de indruk maken een venster te hebben. De bij mij thans

in cultuur zijnde „population” van ongeveer 70 exemplaren van de „variëteit reticulata” vertoont alle vermelde variaties van kleur en tekening, doch het eigenlijke „netwerk” ontbreekt bij geen enkel exemplaar. Dit netwerk loopt aan de binnenzoom (de rand langs de spleet) bij sommige exemplaren uit in een, de spleet begrenzende, samenhangende lijn; bij andere exemplaren ontbreekt deze samenhangende lijn echter en ziet men een vrij rechte lijn van donkere stippen; bij weer andere exemplaren is noch een samenhangende lijn, noch een rij van donkere stippen te bespeuren. De buitenrand van het netwerk loopt aan de zogenaamde buitenzoom bij alle exemplaren uit in een aantal doodlopende vertakkingen in de vorm van een hertengewei; in deze vertakkingen wordt de kleur der tekening veelal iets donkerder.

Op de foto zijn bij de exemplaren in de rechter benedenhoek de verschillende vormen van het netwerk duidelijk te zien.

Lithops julii var. *pallida*: de grondkleur is evenals bij de var. *reticulata* licht grijsachtig griauw, terwijl vele exemplaren een min of meer gele tint vertonen; exem-

Lithops julii

foto: Dr. de Boer

plaren met een enigszins blauwe tint zijn wel aanwezig in mijn ongeveer 40 planten tellende „population” van deze variëteit, doch ze zijn minder talrijk dan bij de var. *reticulata*. Het bovenvlak, dat vrij vlak is, vertoont een netwerk van brede groeven die een licht blauwachtig grijze kleur hebben; bij sommige exemplaren is dit netwerk ineengevloeid tot een groot, min of meer aaneengesloten venster; de donkere rode of bruine lijn ontbreekt (in tegenstelling met de variëteit *reticulata*) in deze groeven. De spleet is echter aan weerszijden begrensd door een roodbruine lijn of een rij van min of meer samenvloeiende bruine stippen en streepjes (zie foto). Van beide variëteiten „reticulata” en „pallida” zijn de bloemen wit.

Door Dr. Tischer is in „Kakteenkunde” 1933 (blz. 49) een beschrijving gegeven van *Lithops lactea*. Zowel uit deze beschrijving, als het uiterlijk voorkomen van exemplaren van deze soort, die ik van verschillende liefhebbers in het buitenland ontving en waarvan ik in de loop der jaren een „population” van ongeveer 50 exemplaren heb gekweekt, blijkt, dat *Lithops lactea* volkomen identiek is met *Lithops julii* var. *pallida*.

Hoe moeten nu de twee beschreven „variëteiten” worden opgevat? Als twee afzonderlijke, zelfstandige soorten, als twee variëteiten, die een duidelijk verschil

vertonen of als twee variaties van dezelfde soort, die geleidelijk in elkaar overgaan. In het laatste geval zouden we dan moeten spreken van één soort met een grote variatiebreedte. Of is het zo, zoals Prof. Nel in „Lithops” deze kwestie aanroert, n.l. dat oudere exemplaren later het netwerk van roodbruine lijnen bijna geheel verliezen en „'n mens geneig is om aan te neem, dat dit 'n ander soort is.”

Ik wil beginnen met naar voren te brengen, dat deze opvatting van Prof. Nel niet juist is. Een exemplaar van de *var. reticulata* blijft zijn gehele leven lang een *var. reticulata* en gaat nooit over in een exemplaar van de *var. pallida*. Met de ouderdom (ik kweek beide variëteiten meer dan 10 jaar) heeft deze variabiliteit niets te maken!

Gaan de twee beschreven variëteiten geleidelijk in elkaar over, d.w.z. zijn er tussenvormen met tekeningen in alle overgangen tussen de beschreven tekeningen der beide variëteiten? Deze vraag moet min of meer ontkennend worden beantwoord, echter met dit voorbehoud, dat onder de exemplaren van de *var. pallida* wel een enkele overgangsvorm ($\pm 5\%$) voorkomt met hier en daar een enkel roodbruin lijntje in de groeven (behalve de aanwezige roodbruine lijn langs de spleet). Tussen de exemplaren van de *var. reticulata* is er een enkel exemplaar met wat smallere, op verschillende plaatsen afgebroken, lijntjes, waardoor men de indruk van een overgangsvorm met een onduidelijk netwerk krijgt; op de foto is één dergelijke overgangsvorm te zien, n.l. in het midden op ± 1 cm van de benedenrand. De twee variëteiten zijn dus streng van elkaar gescheiden; overgangsvormen komen vrij zelden voor. Moeten we hier dus spreken van twee zelfstandige afzonderlijke soorten?

Ik ben van mening, dat we hier met een grensgeval te doen hebben. De twee variëteiten verschillen zo sterk in uiterlijk (zie foto) dat men van twee afzonderlijke soorten zou kunnen spreken, als er niet enkele overgangsvormen bestonden. Die enkele overgangsvormen weerhouden mij van mening te zijn, dat er twee goed gescheiden afzonderlijke soorten zijn. We hebben hier dus te doen met twee varianten van dezelfde soort, die echter vrij ver uit elkaar liggen en waartussen slechts enkele overgangsvormen bestaan.

Ik wil deze bespreking eindigen met er op te wijzen, dat de *var. pallida* begint te gelijken op *Lithops opalina*, welke in hetzelfde district Warmbad, ten Noordwesten van de vindplaats van de *var. pallida* voorkomt. Wanneer men van de *var. pallida* de roodbruine lijnen, welke de spleet aan weerszijden begrenzen, wegdenkt, (er zijn exemplaren, waarbij deze lijnen tot enkele, nauwelijks zichtbare stipjes gereduceerd zijn), dan zouden die exemplaren van *L. opalina* bijna niet te onderscheiden zijn; en wanneer men exemplaren van *L. opalina* een roodbruin lijntje aan weerszijden van de spleet zou geven, zou men planten krijgen, die soms van *L. julii var. pallida* niet of nauwelijks te onderscheiden zijn. Nu groeit de *var. pallida* tussen *L. opalina* in het Noordwesten en de *var. reticulata* in het Zuidoosten.

Moeten we misschien *L. opalina* en *L. Julii var. reticulata* als twee afzonderlijke Lithopssoorten beschouwen en is *L. julii var. pallida* de natuurlijke hybride van deze twee Lithopssoorten?

Ik moet deze vraag, die bij diepere bestudering van de twee beschreven *L. julii*-variëteiten bij ons opkomt, voorlopig onbeantwoord laten, doch ik hoop later, wanneer de proefnemingen in deze richting voltooid zijn, hierop terug te komen.

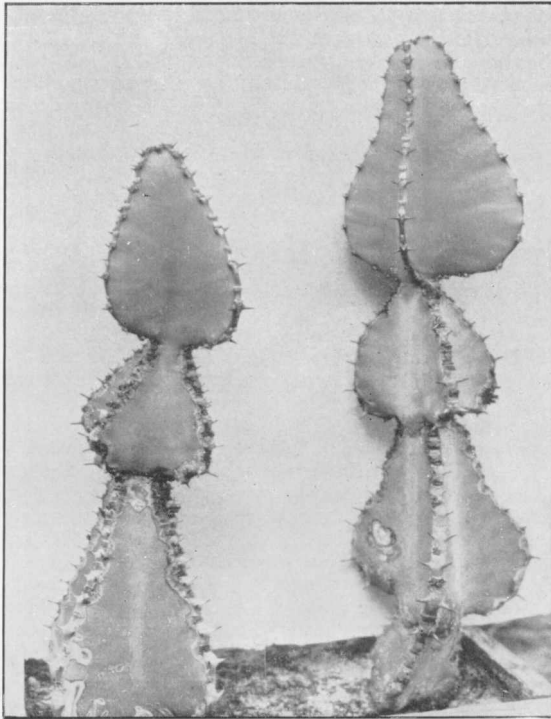
Euphorbia cooperi (Sectie: ***Diacanthium***)

Euphorbia cooperi N. E. Br. in Handlist of Tender Dicotyledons, etc., 295 (1900), excl. fig. 21; idem in White, Dyer & Sloane, Succ Euphorbieae, II, 872-880 (1941).

Deze hoogst karakteristieke soort is verbreid in Natal, Transvaal en is waarschijnlijk ook in Zuid-Rhodesia te vinden. Zij werd omstreeks 1860 door Thomas Cooper naar Engeland gebracht en vandaar aan verschillende tuinen uitgedeeld. Berger's afbeelding van een plant, groeiende aan de Umgenirivier in Natal hoort echter niet bij deze soort, doch moet

als *Euphorbia ingens* Mey. worden beschouwd. In de eerste plaats komt *Euph. cooperi* op deze vindplaats in het geheel niet voor, doch de volwassen plant ziet er ook geheel anders uit.

Euphorbia cooperi is een meestal (3-5, zelden 7) m hoge boom met een dikke hoofdstam, waaruit een vrij groot aantal, bijna steeds onvertakte, zijtakken ontspruiten. Deze zijtakken zijn sterk geled (ingesnoerd), de leden omgekeerd hartvormig, dus uit brede basis sterk versmald, (4)-5-6-kantig, met doorlopende hoornband. *Euph. ingens* Mey. daarentegen is veel

Euphorbia cooperi

foto : Jansse

sterker vertakt, hoger en robuster, de leden zijn over de gehele lengte bijna even breed, de takken meestal slechts 4-kantig, de schildjes vrijstaand, dus geen aanéengesloten hoornband vormend.

Thans is *Euph. cooperi* een tamelijk zeldzame plant, die bij ons vanzelfsprekend veel kleiner blijft; meestal ziet men als stek behandelde zijtakken in cultuur. De hierbij afgebeelde exemplaren ontving ik in 1949 van de heer H. Herre te Stellenbosch. Het linkse exemplaar is een blijkbaar nog jonge zijtak, driekantig bij de eerste geleding, van daar af echter reeds 4-kantig wordend. Zeer duidelijk is op de foto de doorlopende hoornband en de eigenaardige vorm van de leden te zien. Bij mij begint het groeien eerst in de nazomer en de herfst; de planten bloeien dan meestal eerst in October, doch niet alle bloemknoppen openen zich. De cyathia ontwikkelen zich in drietallen, het centrale cyathium is mannelijk, de laterale echter tweeslachtig.

J. A. Jansse.

Uit de Lichtstad

(Collecties van Liefhebbers VII)

Verleden jaar was het 25 jaar geleden dat het hoofdbestuurslid, de heer C. Smulders uit Eindhoven, zijn eerste cactussen begon te verzamelen. Veel liefhebbers waren er toentertijd in het Zuiden niet; van het bestaan van een vereniging was daar nog niets bekend, cultuuraanwijzingen moesten nog geschreven worden en de planten kwamen „van verre”. Samen met een andere Eindhovense pionier, de heer van Hoorn, wiens collectie we ook nog eens hopen te beschrijven, betrok „Cas” zijn planten van de Laet uit België, van Wenzel uit Tsjecho-Slowakije, van de Duitse kwekers Winter en Haage en van de cactusjagers Blossfeld en Backeberg. Ook de zaden werden uit de eerste hand ontvangen.

Is het misschien hierdoor, dat de verzamelingen van deze rasechte liefhebbers zo goed op naam zijn? Planten van de heren v. Hoorn en Smulders, staan in ons land en ook daarbuiten beslist niet slecht bekend en menig goede en soortechte plant in onze collecties stamt uit het „Ondermoerdijkse”.

Juist zoals U en ik, begon ook de heer Smulders met een gemengde verzameling, die echter in de loop der jaren uitgroeide tot een gespecialiseerde collectie, zoals er in ons land bij liefhebbers niet veel gevonden worden. Wie dan ook in zijn ruime, centraal verwarmde kas komt, kan zijn ogen haast niet geloven. In de volle grond van de tabletten staan honderden planten kop aan kop, bijna geen grond is er te zien. Onbegrijpelijk hoe de planten nog groeien kunnen; of... ligt hier misschien juist het geheim van die prachtige groei? Is de worteltoestand beter? Bestaat er ook hier iets wat op mitogenetische *) straling wijst? Wat er ook van zij, de resultaten zijn prima.

Mijn ervaringen met schotels zaailingen brachten me op dit idee. Om zeker te zijn plaatste ik verleden jaar mijn hele verzameling, dicht opeen, in de tabletten. Tot nu toe ben ik enthousiast. De habitus der planten verandert ten gunste, kwijnende planten fleuren op en de onderstammen blijven fors en gespannen.

De heer Buining schreef mij eens dat naar zijn mening een geënte plant, na verloop van tijd, de behoefte heeft om eens een jaartje in de volle grond te staan. Met de ervaring van dit jaar, wil ik dit volgaarne onderstrepen.

Dat zo'n „kop-aan-kop-cultuur” hoge eisen aan de grond stelt spreekt van zelf. Elk voorjaar vernieuwd de heer S. dan ook de grond in de tabletten. Dit werkje duurt ongeveer drie maanden; de jaarlijkse „betovering”, zoals mevr. Smulders dat noemt. De afgewerkte grond wordt met mest en nieuwe grond gemengd, buiten op

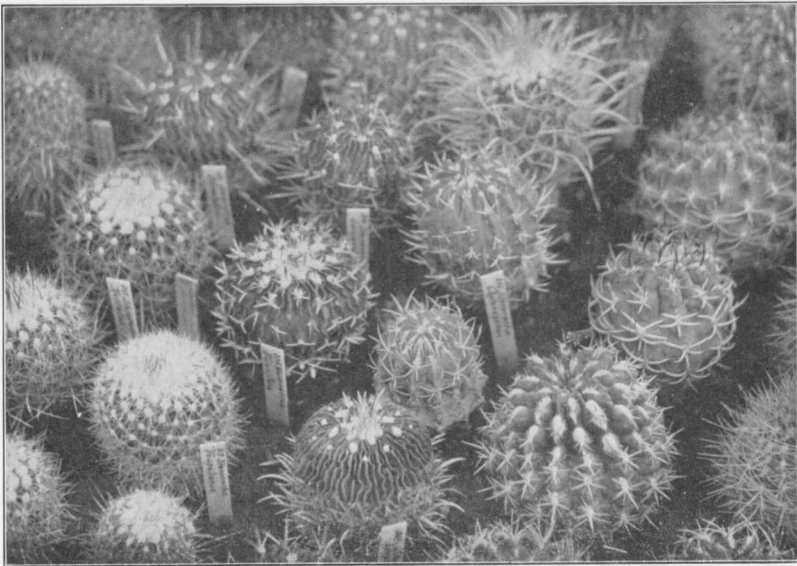
Bij de foto aan de kop van de pagina. Links: een groep die grotendeels bestaat uit Malacocarpussoorten, de planten staan mannetje aan mannetje; rechts: de heer Smulders bekijkt een prachtige *Gymnocalycium monvillei*.

Links: foto Br. Aquilas.

Rechts: foto Philips Persdienst.

een hoop gezet om weer opnieuw tot een goede structuur en voedingstoestand te komen. Het grondmengsel bestaat voornamelijk uit bladgrond. De laatste jaren vermengde de heer Smulders zijn grond met wat Maasslib. Scherp zand, kalkpuin e.d. worden nooit gebruikt, kunstmest alleen in de vorm van patentkali en Thomas-slakkenmeel.

Zoals reeds gezegd is ging de heer S. zich specialiseren. Zijn belangstelling richt zich vooral op de geslachten, die vroeger onder de verzamelnaam „Echinocactus” bekend waren. Zo heeft hij meer dan honderd soorten *Gymnocalycium*, een dertig soorten *Parodia*, veertig soorten *Stenocactus* en een evengroot aantal verschillende soorten *Ferocactus*. Alle tot nu toe bekende *Notocactus*en staan er in hun prachtige bedoorning bijeen. Vele *Chilenia*'s, *Copiapoa*'s, *Neoporteria*'s en *Weingartia*'s (= *Spegazzinia*) zouden voor menige botanische tuin een begerenswaardig bezit zijn. Ook de meer zeldzame geslachten als *Pyrrhocactus*, *Ariocarpus*, *Peleciphora*, *Solisia*, *Islaya*, *Turbinicarpus* en *Strombocactus* zijn goed vertegenwoordigd. Het is onbegrijpelijk hoe een liefhebber een dergelijke omvangrijke, zeer interessante en beslist ook wetenschappelijk belangrijke verzameling bij elkaar heeft kunnen krijgen. Als men hierover zijn verwondering uitdrukt, krijgt men laconiek te horen, dat bijna al de

Links op deze foto prijken verschillende fraaie *Stenocactus*en. De plant met de lichte, lange dorens bovenaan rechts is *Sten. albatus*, verder schuin links naar beneden respectievelijk twee exemplaren van *Sten. coptogonus* en onderaan *Sten. lloydii*, links hiervan *Sten. vaupelianus* (met dichte, lichte bedoorning) en recht daarboven *Sten. hastatus*, naast beide laatstgenoemde nog *Sten. violaciflorus*.

foto: Br. Aquilas.

beste planten, zowel van hemzelf als van de heer v. Hoorn, gedurende de oorlog „gesneuveld” zijn.

De heer Smulders kweekt bijna al zijn planten op vreemde voet. Als onderstam gebruikt hij vrijwel uitsluitend *Cereus spachianus*. Na in de loop der jaren diverse andere soorten geprobeerd te hebben, is hij steeds weer tot deze onderstam teruggekeerd.

Liefhebber van importen is de heer S. niet, maar wel van de stekken van deze planten. Om die te verkrijgen wordt het groeipunt uit de importplant gesneden. De zich ontwikkelende scheuten worden, zodra ze hanterbaar zijn, geënt. Ook zeldzaamheden heeft hij door een soortgelijke manipulatie in het bereik van vele liefhebbers kunnen brengen.

Bedoelde „onderstukken” — in ons jargon hebben we er een nogal prozaïsche naam voor — treffen we overigens bij veel serieuze verzamelaars aan. Ze geven prachtig ruilmateriaal.

Behalve verzamelaar is de heer S m u l d e r s ook een goed succulentenfotograaf. Dat planten fotograferen nog zo gemakkelijk niet is, zal menig verzamelaar onderhouden hebben. Het foto-archief van de heer S. is alleszins vermeldenswaardig, verschillende foto's werden geclicheerd en afgedrukt in de diverse jaargangen van „Succulenta”.

U ziet, we mogen de heer S. terecht proficiat wensen met wat hij in de afgelopen 25 jaren heeft gepresteerd. Bent U bij gelegenheid in Eindhoven, verzuim dan niet eens bij de heer S m u l d e r s aan te lopen. Mevrouw Smulders weet al lang hoe laat het is als een „vreemde” aanbelt op no. 40 in de De Vriesstraat. Met de spreekwoordelijke Brabantse gastvrijheid, bent U welkom en zelfs al zit Cas aan zijn zelfgebouwde televisie-ontvanger, als het om cactussen gaat laat hij de techniek in de steek en gaat met U mee naar zijn unieke collectie.

Br. A q u i l a s.

*) Mitogenetische stralen zijn ultraviolette stralen, die door levende cellen zouden worden uitgezonden.

Uit de praktijk

W elke tijd is de geschikste om cactussen te verpotten? Het is veel gemakkelijker deze vraag te stellen dan haar te beantwoorden. Omstandigheden van allerlei aard spelen een rol bij de bepaling van de juiste tijd. Een ervaren liefhebber kan zijn grotere exemplaren het gehele jaar door verpotten, zonder dat hij daardoor meer dan geringe verliezen behoeft te lijden, d.w.z. verliezen die normaal voorkomen. Dit wil evenwel niet zeggen, dat de voorwaarden voor een nieuwe, goede groei en vooral voor het bloeien onder alle omstandigheden even gunstig zijn en de planten onverschillig in welke tijd zij worden verpot, het altijd naar haar zin hebben.

Cactussen kunnen, net als alle andere planten, met het gunstigste gevolg worden verplant in het najaar, terwijl daarna de beste verplanttijd kan worden genoemd: enige weken vóór het begin van de nieuwe groei. Midden in de rusttijd moet men planten — en dit geldt voor alle gewassen — bij voorkeur niet verzetten.

Men zal, dit lezende, wellicht de vraag stellen: „En hoe is dat dan met onze winterharde gewassen, zoals appel, peer, heesters en planten, welke gedurende de winter haar blad niet verliezen bijv. Aucuba, hulst, prunussoorten, dennen, sparren en andere coniferen. Die verzet men toch ook wel de gehele winter door? Inderdaad doet men dit, doch noodzaak speelt hierbij een rol. Indien men in de practijk zich er niet toe bepaalt de z.g. winterharde gewassen uitsluitend te verplanten op de gunstigste tijdstippen, derhalve even voor het begin of het einde van de rusttijd, dan moet dit uitsluitend worden geweten aan de omstandigheid, dat men dan tijd te kort zou komen en daarom, min of meer speculerend op een milde winter, enig risico durft te nemen.

In het vroege najaar verplante gewassen zetten zich nog op tijd vast in haar nieuwe groei bodem, beschikken daardoor in de winter over haar volledige assimilatievermogen en kunnen dientengevolge net zo goed als haar niet verzette soortgenoten een vorstperiode doorstaan. In de nieuwe groei periode zullen zij zich op vrijwel normale wijze ontwikkelen. Voor tijdig in het voorjaar verplante gewassen zijn na een behoorlijke rustperiode de voorwaarden geschapen voor een snelle wortelontwikkeling. Deze is evenwel nog niet normaal bij de aanvang van de groeitijd, hetgeen leidt tot het gevolg, dat een in het voorjaar verzette plant het eerste jaar niet zo goed groeit als haar in het vroege najaar verzette soortgenoot.

Indien men winterharde gewassen midden in de rusttijd verzet, houdt men zich bezig met een soort kansspel. Wanneer de winter normaal Nederlands en dus zacht is, loopt alles op rolletjes. Bepaald slecht kan het de planten vergaan, indien zij, na te zijn verzet, enkele weken of zelfs maanden een flinke vorst moeten doorstaan. Het behoort niet tot de uitzonderingen, dat in het hiervoor genoemde geval een groot gedeelte van de plant bevriest, of dat zij zelfs geheel verloren gaat. Dit alles is uitsluitend te wijten aan de omstandigheid, dat de plant nog niet is vastgegroeid en het in verhouding tot het bovenaardse gedeelte te kleine wortelgestel daardoor niet in staat is het assimilatieproces op de normale wijze voortgang te doen vinden, en de door de vorst en scherpe Oostenwind ingedroogde plant tijdig te voorzien van de voor haar instandhouding noodzakelijke hoeveelheden water en voedsel.

Alhoewel het vooral de steeds groenblijvende gewassen zijn, welke, niet op tijd verplant, van een vorstperiode vaak ernstig te lijden hebben, is hier te lande, na een langdurige strenge vorst, ook wel ernstige vorstschade waargenomen aan heesters en jonge bomen, welke nog niet voldoende waren vastgegroeid.

Het is niet voor niets, dat goede kwekers hun klanten de raad geven, rozen, dennen en andere coniferen vroeg te bestellen en te planten. Iedere fruitkweker weet overigens, dat een in het vroege najaar verzette peer of appel moet groeien en dat dezelfde boom, in het voorjaar verplant, kan groeien.

Cactussen hebben een groot weerstandsvermogen en kunnen in menig opzicht meer verdragen dan enige andere plant. Dit betekent evenwel niet, dat men de bezwaren, welke bij het ontijdig verzetten voor andere planten gelden, voor cactussen geheel weg kan cijferen. Over het algemeen zal men er niet zo gemakkelijk toe komen zijn plantenbezit in Augustus nog overhoop te halen. Een wat grotere verzameling vordert dan doorgaans toch al reeds veel werk, zodat vaak de gelegenheid ontbreekt de planten te verpotten. Niettemin zijn er verzamelaars die met uiterst gunstige gevolgen ieder jaar een gedeelte van hun planten omstreeks 15 tot 31 Augustus verzetten. Zij trekken profijt van de omstandigheid, dat een aan de groei zijnde cactus zich na het verpotten gemakkelijker herstelt dan een plant welke nog met haar groei moet beginnen.

De ervaring leerde ook schrijver dezes, dat de planten op een laat-zomerse verpotbeurt uitstekend reageren. Zij bloeien en groeien in het nieuwe seizoen vroeger dan haar in het voorjaar verzette soortgenoten. Ook jonge zaailingen wortelen, einde Augustus verzet, nog zeer goed en komen even gemakkelijk door de winter als plantjes die niet werden verpot.

Cactussen, welke kort voor de groeitijd worden verpot, vertonen — zij het in mindere mate — dezelfde verschijnselen als andere gewassen, welke even voor het begin van de groeitijd worden verzet. Zij vragen de tijd om tot een normale groei te komen. Exemplaren welke midden in de rusttijd worden verplant, kunnen het — net als de buitengewassen — bijzonder slecht treffen, zij komen min of meer in dezelfde positie, zij verliezen haar vaste, gevestigde potkluit en staan in plaats daarvan in „holle” grond, zodat zij niet vast staan. Behalve het bovenaardse gedeelte van de plant staan daardoor, zodra bij streng winterweer gedurende langere tijd hard moet worden gestookt, de wortels veel meer bloot aan het gevaar in te drogen, met het gevolg dat slechts enkele hoofdwortels overblijven en een onjuiste verhouding ontstaat tussen het bovenaardse gedeelte en het wortelgestel.

Het laatste kan er toe leiden, dat de plant in het geheel niet meer aan de groei gaat, voortdurend meer indroogt en tenslotte sterft. Een andere mogelijkheid is, dat de plant enige maanden — soms zelfs een geheel jaar — stil blijft staan en daarna niet op de normale wijze verder groeit, doch uit of naast het oude vegetatiepunt een belangrijk kleinere of smallere bolvorm of uitloper ontwikkelt. Dit laatste verschijnsel kan ook een gevolg zijn van andere voedingsstoornissen, bijv. een teveel of tekort aan de een of andere voedingsstof.

Voor jonge zaailingen en andere kleine planten kan ontijdig verplanten zeer gemakkelijk tot verliezen lijden. Zij hebben door haar geringere inhoud en lichtere wortelgestel veel minder weerstand en verdrogen spoediger dan grote exemplaren. Indien men dan, wat angstig geworden door de eerste verliezen, er toe overgaat wat water toe te dienen, begint de narigheid pas goed.

Een ander bezwaar tegen het verpotten midden in de rusttijd bestaat in het feit, dat men ter voorkoming van verrotting geen andere dan droge grond mag gebruiken. Het is vooral voor onervarenen veel gemakkelijker met wat vochtige dan met kurkdroge aarde te verpotten. Het verpotten met niet geheel droge aarde kan leiden tot een ontijdige wortelontwikkeling en verrotting.

Uitteraard zal de ervaren liefhebber zijn planten in de rusttijd met gunstiger gevolg kunnen verplanten dan de beginner. Hij zal de wortels naar verhouding minder beschadigen, er meer de slag van hebben zijn planten zo te verpotten, dat haar wortels minder bloot staan aan het gevaar in te drogen, kortom beter weten wat hij met zijn cactussen doen en laten kan.

Niettemin moet ook ervaren liefhebbers n.m.m. worden ontraden hun planten in de rusttijd te verplanten. De omstandigheid, dat op een verkeerd tijdstip verzette cactussen het leven er niet bij inschieten, bewijst niet dat zij het naar haar zin hebben, doch wel dat zij heel wat kunnen verdragen. Vooral voor verzamelaars, die hun planten in huis d.w.z. in een zeer droge atmosfeer door de winter moeten brengen,

is het niet aanbevelenswaardig in de rusttijd te verpotten. Zij verkeren in een belangrijk ongunstigere positie dan de liefhebber, die zijn planten buiten in een vrijwel uitsluitend bij vriezend weer te verwarmen kasje heeft ondergebracht. De lucht zal daar altijd wat vochtiger zijn, zodat minder gevaar voor uitdrogen bestaat.

Over het algemeen kan worden gezegd, dat velen die hun planten in het voorjaar van een nieuwe groeibodem voorzien, daarmee juist even te laat zijn. Men meent n.l. dat zij op het tijdstip van verpotten nog stil staan terwijl dit vaak niet meer het geval is. Gevoelig als de planten zijn voor de warmte, welke de zon vaak einde Februari, doch zeker in Maart, vooral in een gunstig gelegen kas reeds kan ontwikkelen, vormen zich betrekkelijk vroeg en nog vóór aan het bovenaardse gedeelte enig teken van nieuwe groei is waar te nemen, jonge wortelpuntjes. Dit zal vooral het geval zijn, indien men de temperatuur in zijn kas tevoren wat hoger dan vorstvrij zal hebben gehouden. Het gevaar bestaat dan, dat men een belangrijk gedeelte van de nieuwe worteltjes beschadigt, waardoor de plant als het ware van voren af aan moet beginnen en derhalve in meerdere of mindere mate in haar nieuwe groei wordt geremd.

Zij, die hun cactussen wat laat in het voorjaar verpotten, dienen daarom de uiterste voorzichtigheid te betrachten en de wortels niet geheel doch slechts ten ruwste te ontdoen van de oude aarde.

Exemplaren die reeds bloemknoppen vertonen, kan men beter eerst na de bloei verpotten. Indien men dit niet doet, bestaat de kans, dat de knoppen voor een belangrijk gedeelte verdoven of worden omgevormd tot uitlopers.

Overigens levert het wat laat verpotten in het voorjaar, indien het geschiedt door een ervaren en voorzichtig verzamelaar, niet zoveel gevaar op als het verpotten in de rusttijd. De omstandigheid, dat de planten aan de groei zijn, draagt er ook in het voorjaar toe bij, dat zij gemakkelijker „aanslaan” dan midden in de rusttijd.

De rusttijd voor alle verzamelingen is niet gelijk. Beroepskwekers zullen er om voor de hand liggende redenen op uit zijn het kweekseizoen met enige maanden te verlengen. Zij berekenen dat, door reeds omstreeks half tot einde Januari of begin Februari — dit houdt verband met de weersgesteldheid — geleidelijk harder te gaan stoken. Sommige liefhebbers, die zich een extra uitgave voor brandstoffen kunnen veroorloven, passen deze wijze van kweken ook wel toe.

Het ligt voor de hand, dat zij, die vroeg harder gaan stoken er op moeten rekenen, dat de rusttijd van hun planten reeds een tot twee maanden vroeger een einde zal hebben genomen, op een tijdstip dus dat de verzameling van anderen pas de eerste bewijzen van nieuwe groei vertoont, zodat zij ook het tijdstip van verpotten belangrijk dienen te vervroegen. Er zijn verzamelaars, die onder de hiervoor genoemde omstandigheden met gunstige gevolgen reeds omstreeks einde Januari tot begin Februari hun cactussen van verse aarde voorzien. Deze wijze van kweken heeft tot gevolg, dat zij de verwarming van hun kas niet mogen staken, doch op zonloze dagen en 's nachts voor een redelijke verwarming moeten zorgdragen. Dit kan, indien nog betrekkelijk laat in het voorjaar een wat langdurige strenge vorst optreedt, betekenen, dat men hard moet stoken, derhalve zich een grote uitgave voor brandstoffen moet getroosten.

Kasbezitters, die er gedurende de gehele winter en het vroege voorjaar mede volstaan hun planten geen warmere dan een volkomen vorstvrije plaats te bezorgen, stellen hun planten bloot aan ernstige nadelen, indien zij vóór 1 tot 15 Maart verpotten, terwijl zij, die hun verzameling binnenshuis koel door de winter moeten brengen, er stellig goed aan doen het verpotten uit te stellen tot einde Maart.

Indien men meent reeds in de rusttijd te moeten verpotten omdat later de gelegenheid er toe zal ontbreken, handelt men het best, door eerst zijn grotere, sterkste exemplaren onder handen te nemen en het verplanten van het kleinere goed uit te stellen tot het juiste ogenblik is aangebroken.

* * *

Bracht u dit jaar nog geen nieuw lid aan? Haal uw schade dan nog in! Zij die tot en met 31 Januari 1952 nog een of meer nieuwe leden opgeven, kunnen, zodra de omstandigheden daartoe geschikt zijn, rekenen op toezending van 5 verschillende zaailingen of stekken per lid. Ook zij, die bij uitzondering haar/hun deel nog niet ontvingen, zullen nog worden bedacht. Helaas zal de voorraad daarna — althans voorlopig — zijn uitgeput. Aangenomen wordt, dat dit voor niemand een beletsel zal vormen zijn uiterste best te doen er toe bij te dragen Succulenta groot en sterk te maken.

P. F. Diemel

Bloeiende Opuntia vruchten

Uit Zuid-Frankrijk bracht ik een grote, gave doch onrijpe vrucht mee van *Opuntia imbricata*. Ik kreeg haar met de mededeling: „Voilà, daar hebt u wat bijzonders; als u deze vrucht in een potje zet zal ze zeker wortels vormen en verder groeien.”

Ik vond dat niet zo heel bijzonder, het is algemeen bekend dat steriele Opuntia vruchten spruiten kunnen maken, die tot normale planten uitgroeien. Er staat reeds een plaatje van zulk een vrucht met enkele nieuwe schijven in Succulenta 1925, no. 4.

Thuisgekomen heb ik mijn vrucht geplant en weldra verschenen er een vijftal scheuten, waarvan twee sneller groeiden dan de andere. Ze kregen ook een vreemde top met ietwat rood gekleurde blaadjes, die dakpansgewijs

Bloeiende vruchten van *Opuntia imbricata*

foto's: v. d. Peppel.

over elkaar lagen en tot mijn verwondering, want daarop had ik niet gerekend, bleken het knoppen te zijn.

De bloemen kwamen tot volledige ontplooiing; de (ca. 14) buitenste bloemblaaden geelgroen met een rode rand, de (ca. 24) binnenste bloemblaaden aan de basis groen, verder zacht rood met donkerder rood in het midden en iets gewimperd, een groot aantal groen-gele helmraden met gele helmknoppen en geel stuifmeel, een stamper met 5 stempels iets geelachtig wit van tint. Het waren mooie bloemen met een middellijn van 6 cm die een week lang mooi bleven.

Nadat de bloemen verdord en de bloemblaadjes afgevallen waren bleef

de tak met het vruchtbeginsel in stand. Het lijkt er nog niet op of zich ook iets zal vormen dat het model van een vrucht heeft.

Hoewel in Succulenta nog nooit een bloeiende Opuntia- vrucht werd afgebeeld, komt dit verschijnsel bij sommige Opuntia's geregeld voor. Succulenta 1925, pag. 41 beschrijft een veeljarige *Opuntia monacantha* waarbij de groene zaadloze vruchten niet afvallen, doch waarbij uit de bovenste areolen van de vrucht een of meer bloemen te voorschijn komen. In Berger vindt men een beschrijving van *Opuntia subulata* met grote groengekleurde vruchten, die bloeien en waarvan de vruchten zich in de loop der jaren als een ketting aaneenrijgen. In de botanische tuin te St.-Jean-Cap-Ferrat stond vroeger een *Opuntia subulata* die een hele tros steriele vruchten gevormd had. In Verbeek Wolthuys' „Monstruositeiten en Cristaties bij de Succulenten" vinden we op pag. 64, 65 en 75 afbeeldingen van dergelijke trossen en snoeren bij *Op. fulgida*. Er staan daar eveneens afgebeeld: bewortelde vruchten met takken, zowel als vruchten die zich aan de plant bevinden en nieuwe takken hebben gevormd benevens nieuwe vruchten.

J. J. E. v. d. Thoorn.

Soortnamen zonder hoofdletter.

Geruime tijd is het volgens de regels van het Internationale Botanische Congres wettelijk voorschrift geweest om soortnamen, d.w.z. het tweede deel van de soortnamen die meer bepaald de soort aanduiden en afgeleid zijn van persoonsnamen, met een hoofdletter te schrijven, b.v. *Gymn. Delaetii*, *Lithops Meyeri*.

Op het laatste Int. Bot. Congres werd besloten deze regel facultatief te stellen, zodat men de schrijfwijze van bovengenoemde soortnamen naar eigen verkiezing met een hoofdletter of een kleine letter kan schrijven.

Hoewel de redactie in het loslaten van de oude wettelijke regel een van de vele vervlakkingen van onze tijd meent te zien, is zij er van overtuigd dat de nieuwe schrijfwijze na kortere of langere tijd officieel aangenomen zal worden, daar deze reeds in gezaghebbende kringen wordt toegepast. In het vervolg schrijven we dus *Gymn. delaetii* en *Lithops meyeri*. De van persoonsnamen afgeleide soortnamen blijven meestal herkenbaar aan de uitgangen -i, -ii, -eana, -ianus, -ae, of -iae.

Boekbespreking.

„Cacti" by Professor J. Borg, M. A., M. D., late Professor of Naturel History in the Malta University, London (1951), Blandford Press Ltd., 2d. Edition. (Publ. prijs £ 2.2.-).

Reeds enkele maanden geleden werd de verschijning van een tweede druk van Borg's „Cacti" aangekondigd en reikhalzend hebben wij er naar uitgezien. Het werk, welks eerste druk in 1937 verscheen, is in Nederland te weinig bekend geworden, hetgeen te meer te verwonderen is, daar er sinds vele jaren aan een enigszins compleet cactusboek grote behoefte bestaat. Deze nieuwe druk is niet alleen geheel herzien, doch ook belangrijk uitgebreid en somt in totaal 1500 van de 1752 beschreven soorten op, dus een respectabel aantal. De uitvoering van het werk is sober, doch voldoende, het aantal illustraties 129 op 65 kunstdrukpagina's. Het werk vangt aan met een inleiding over morphologie, verspreiding en

de cultuur van de Cactussen, gevolgd door een systematisch gedeelte, waarbij alle geslachten en van elk geslacht een groot aantal soorten vrij uitgebreid worden beschreven. Tot slot volgt nog een zeer uitgebreid overzicht van de cultuur van elke aparte groep, een zeer leerzame en belangwekkende verhandeling.

De synonymie der verschillende soorten is nogal summier behandeld en ons treft vooral dat nergens literatuurplaatsen zijn opgegeven, hetgeen voor verder naspeuren nogal bezwaarlijk is. Het voordeel van zulke opgaven is niet te onderschatten, vooral als men niet over zoveel literatuur beschikt, dat andere handboeken en monografieën ter beschikking staan. Toegegeven moet worden, dat een en ander het werk wellicht tot een nog dikkere band had doen uitdijen en zeer waarschijnlijk heeft de auteur zich deze beperking opgelegd, om een niet te kostbaar werk samen te stellen, dat binnen het bereik van de meeste cactusliefhebbers zou zijn. Aan deze eis, een niet te kostbaar werk, voldoet het boek en dus voorziet het in een grote behoefte.

Het is te betreuren, dat Prof. B o r g de verschijning van deze tweede editie, welke revisie hij nog geheel zelf heeft kunnen voltooien, niet meer heeft mogen beleven; oorlog en de daardoor veroorzaakte vertraging, waren de oorzaken dat deze herdruk eerst nu is verschenen, zes jaar na zijn dood. Moge zijn werk tot nut strekken voor cactusliefhebbers over de gehele wereld.

J. A. Janse.

„Plantes Grasses”, autres que les Cactées, par A. Bertrand. Uitg.: La Maison Rustique, 26 rue Jacob, Paris (6e). Prijs: ffs, recommandé: 750.

Als een aanvulling op „Cactées” van de auteurs A. Bertrand en A. Guillaumin, verscheen (1951) „Plantes Grasses” door een der voornoemde auteurs nl. A. Bertrand. Formaat en uitvoering zijn van beide werkjes dezelfde, beide zijn verlicht met een vrij groot aantal afbeeldingen waarvan verschillende in kleurendruk.

In „Plantes Grasses” gebruikt de auteur steeds deze naam daar hij die stelt boven elke andere naam die niet absoluut technisch juist de groep Vetplanten, andere dan de Cactussen, omschrijft.

Na een korte behandeling van de cultuur, het vermenigvuldigen en van de ziekten en kwalen van vetplanten, geeft de schrijver een overzicht van de verschillende families waartoe vetplanten

behoren. Dat de Geraniaceae en de Cucurbitaceae (de komkommerachtigen) ook enkele succulente planten tellen, is voor de meeste liefhebbers nog steeds een verrassing. De belangrijkste families die vele succulenten hebben, zijn voor de liefhebbers de Crassulaceae, de Euphorbiaceae, de Liliaceae en de Mesembryanthemaceae.

Van de verschillende geslachten beschrijft de auteur telkens beknopt enige meestal ook bij ons algemeen bekende soorten. Dat men aan de hand van beknopte beschrijvingen een plant vaak herkent, komt meestal omdat de betreffende plant een algemeen bekende is. Het voordeel van deze van ouds beproefde methode niettemin is, dat de liefhebber een globaal inzicht krijgt van de plantenvormen, die voor bepaalde geslachten kenmerkend zijn. De vele en goede afbeeldingen in dit boek dragen tot dat inzicht bij.

Hoe men ook over de meerdere of mindere technische volmaaktheid van gekleurde afbeeldingen moge denken, deze zijn tegenwoordig nu eenmaal gewild; persoonlijk zijn wij van mening dat vele van de zwart-wit afbeeldingen het zowel in aesthetisch als in technisch opzicht van gekleurde afbeeldingen winnen.

Al met al een werkje, dat wij de belangstellende liefhebber van harte kunnen aanbevelen. A. J. A. U i t e w a a l.

„CACTO-MANIAKKEN !”

Het „Panorama” van 1 Juni '51 bevatte een artikel, getiteld: „Insecten contra cactusplanten.” In dat artikel werd beschreven hoe Argentijnse rupsen, naar de vreesaanjagende naam cactoblastis cactorum luisterend, Australië hielpen de cactus, die daar in ca 100 jaar tot een ware plaag geworden was, uit te roeien. Op zich zelf natuurlijk heel interessant voor iemand, die dat nog niet wist.

Als toegift krijgen de lezers nog enkele ophelderingen, die de titel niet zou doen vermoeden. Wij citeren daarvan, als hoogst belangwekkend, het volgende: „Zij (de cactus) is niet mooi (sic) maar haar bloemen zijn van een buitengewone schoonheid. De plant is zelfs voorwerp van een verzamelwoede geworden; er zijn cacto-maniakken. Charles Dickens voerde een honderd jaar geleden in een van zijn boeken al zo iemand ten tonele. . . . Deze mensen zijn er tegenwoordig nog. Zij houden er van elkander op te zoeken en ingewikkelde Latijnse woorden voor hun planten te noemen. In Amerika begon een mijnheer Berry(?) een paar jaren geleden met het opzoeken van cacto-hobbyisten. Hij liet verleden jaar zijn eerste lijst met tweeduizend namen drukken; de nieuwe verzameling telt vijfduizend personen. . . . Cactussen kunnen gedurende jaren zonder water leven. Wanneer zij echter eens door een hevige regenval in droge gebieden als in Arizona hun schade kunnen inhalen, doen

zij het in zo'n mate, dat zij vaak barsten. De planten zijn in staat duizenden liters water binnen hun bast op te nemen en deze voor droogte-periodes te bewaren. Men beweert wel eens, dat bijna van dorst omkomende mensen door het opensnijden van een cactus worden gered. Deze beweringen berusten echter voor het grootste deel op veronderstellingen want het is nog steeds niet aangetoond wat verstandiger is, het water te drinken of maar meteen te sterven. Over één ding zijn allen het eens: men moet nooit op een cactus gaan zitten. De Azteken hadden dat reeds ontdekt. . . .”

Die laatste mededeling zal wel juist zijn want zo heel moeilijk was die ontdekking van de Azteken niet, maar sommige andere mededelingen. . . . daarover willen wij liever zwijgen.

EINDHOVEN EN ROTTERDAM.

Het verheugt ons, mededeling te kunnen doen van de oprichting van twee nieuwe afdelingen in onze vereniging.

In Eindhoven nam de heer Smulders het initiatief, tot het vormen van een afdeling.

In Rotterdam gaf de heer v. d. Velde uit Den Haag, de eerste stoot tot oprichting.

Beide afdelingen onze beste wensen en de initiatiefnemers veel dank voor de inspanning, die zij zich hebben getroost ten bate van de vereniging.

**import
export**

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 332556
postrekening 172446

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage, post Loosduinen

BESTUURSMEEDEDELINGEN

ADRESSEN HOOFDBESTUUR.

- A. F. H. BUINING, „Hohorst”, Hamersveld (Utr.), Voorzitter.
G. J. MOL, Mr. P. N. Arntzeniusweg 94, Amsterdam-O., 2de Voorzitter.
Mevr. J. GRULLEMANS-v. BERGHEM, Hereweg 19, Lisse, Secretaresse.
Mej. J. J. E. VAN DEN THOORN, Elburgerweg 57, Apeldoorn, 2de Secretaresse.
G. D. DUURSMA, „Vijversburg”, Rijperkerk (Fr.), Penningmeester.
A. J. A. UITEWAAL, Alex. Boersstraat 25hs, Amsterdam-Z., Redacteur.
C. BOMMELJÉ, Van der Hoopstraat 47, 's-Gravenhage.
J. A. JANSE, van Ittersumlaan 32, Bennebroek.
C. SMULDERS, De Vriesstraat 40, Eindhoven.
J. A. WAKKA, Heerengracht 58, Zaandam.

Bibliotheek :

Mevr. L. BUINING—Kroeze, „Hohorst”, Hamersveld, Utrecht.

CONTRIBUTIE 1952.

Men wordt verzocht de contributie, waarvan het minimum is gesteld op f 5.00, zo spoedig mogelijk te storten op postrek. no. 133550 ten name van Penningmeester Succulenta te Rijperkerk, Fr.

Leden, die in plaatsen wonen, waar afdelingen zijn gevestigd, worden verzocht hun contributie te voldoen aan de penningmeester(esse) van hun afdeling.

Afd. Amersfoort: F. MEYER, Goudsbloemstraat 9, Amersfoort.

Afd. Amsterdam: J. B. JANSEN, Mr. P. N. Arntzeniusweg 70hs, Amsterdam O. Gem. Giro J 1647.

Afd. Deventer: W. H. ANDREE, Vonderstraat 121, Deventer.

Afd. Gooi- en Eemland: F. SJOLLEMA, Fuchsiastraat 25, Hilversum.

Afd. 's-Gravenhage: Mevr. E. v. VRIJBERGHE DE CONINGH, Kraaijenlaan 58, 's-Gravenhage, Giro 11578.

Afd. Haarlem: Mevr. H. VAARBERG—Van Helde, Rijksstraatweg 523, Santpoort.

Afd. Leiden: H. THIJSEN, Haarlemmerweg 57b, Leiden.

Afd. Nijmegen: H. WOLF, Akkerlaan 30, Nijmegen.

Afd. Utrecht: J. WOLTERSEN, Bollenhofsstraat 89, Utrecht.

Afd. Zaanstreek: Mevr. VAN BEEK, Botenmakersstraat 84, Zaandam.

Afd. Zwolle: Mevr. E. J. WURTZ—Blikendaal, Brederostraat 77, Zwolle.

Leden van Pereskia en leden van Succulenta wonende in België, worden verzocht, het lidmaatschapsbedrag over 1952, ten bedrage van Belg. frcs 70.—, te willen voldoen op postrekening no. 2821.96 ten name van Penningmeester Pereskia, de heer Gerard Cornelis, Thonetlaan 131, Antwerpen, België.

Ruil- en Verkoopaanbiedingen.

Wie wil Mammillaria's ruilen? Ruillijsten gevraagd door: J. van Dulken, Weth. Venteweg H 212, Gouda.

Wie wil ultra-succulenten ruilen? Ruillijsten gevraagd door: Mevr. R. Dallinga-Mahler, Calandstraat 54, Leiden.

Voor een bibliotheek in het buitenland zoeken wij, Succulenta 1932, de nummers 6, 8, 11 en 12. Zij, die ons hieraan kunnen helpen, geven wij in ruil gaarne enkele plantjes. Aanbiedingen: Mevrouw J. Grullemans, Hereweg 19, Lisse.

Gevraagd: stekken of zaden van Opuntia tortispina, fragilis, erinacea (syn. ursina), Echinocactus simpsonii, Echinocereus viridiflorus, Coryph. missouriensis; eventueel in ruil voor zaailingen van de zaad-aanbieding van het vorig jaar en van andere (vermoedelijk) winterharde cactussen. Aanbiedingen aan: J. Kok, Mathijzenlaan 9 of M. G. v. d. Steeg, Herentensprong 4, Eindhoven.

Flinke sortering

Cactussen en andere Vetplanten

bij **W. J. van Kempen**

Driehuizerweg 327, Brakkestein, Nijmegen, Tel. 23377, Giro 547230

ZAADVERKOOP

Aanbieding ten bate van het
Clichéfonds.

1.	Lithops alpina	f	0,25	77.	Gasteria verrucosa	f	0,20
2.	— Aucampiae	"	0,25	78.	— brevifolia	"	0,20
3.	— bella	"	0,25	79.	Astrophytum myriostigma	"	0,35
4.	— Bromfieldii	"	0,25	80.	— ornatum	"	0,35
5.	— Comptonii	"	0,25	81.	Etus Grusonii	"	0,30
6.	— divergens	"	0,25	82.	Parodia aureispina	"	0,30
7.	— Dinteri	"	0,25	83.	Frailea gracillima	"	0,30
8.	— Edithae	"	0,25	84.	Gymnoc. denudatum	"	0,20
9.	— Elisabethae	"	0,25	85.	— Delaetii	"	0,30
10.	— Erniana	"	0,25	86.	— Hennissii	"	0,30
11.	— gracilidelineata	"	0,25	87.	— Hossei	"	0,30
12.	— Fülleri	"	0,25	88.	— gibbosum	"	0,30
13.	— fulviceps	"	0,25	89.	— megalathelos	"	0,30
14.	— Herrei	"	0,25	90.	— Mihanovichii	"	0,35
15.	— Helmutii	"	0,25	91.	— Monvillei	"	0,30
16.	— insularis	"	0,25	92.	— multiflorum	"	0,30
17.	— karasmontana	"	0,25	93.	— Sigelianum	"	0,35
18.	— karasmontana	"	0,25	94.	Hamatocactus setispinus	"	0,20
19.	— karasmontana	"	0,25	95.	Lobivia gemengd	"	0,15
20.	— kunjasensis	"	0,25	96.	— famatimensis	"	0,20
21.	— kuibisensis	"	0,25	97.	— grandiflora	"	0,35
22.	— Lerichiana	"	0,25	98.	Neoporteria ebenacantha	"	0,30
23.	— Julii var. pallida	"	0,25	99.	Cleistocactus Strausii	"	0,30
24.	— Julii var. reticulata	"	0,25	100.	Notocactus apricus	"	0,25
25.	— localis	"	0,25	101.	— Haselbergii	"	0,25
26.	— marmorata	"	0,25	102.	— Graessnerii	"	0,25
27.	— mickbergensis	"	0,25	103.	— Ottonis	"	0,25
28.	— Meyeri	"	0,25	107.	Parodia catamarcensis	"	0,30
29.	— Otzeniana	"	0,25	108.	Mammillaria carnea rosea	"	0,30
30.	— olivacea	"	0,25	109.	— centricirrho	"	0,25
31.	— optica	"	0,25	110.	— Hahniana	"	0,35
32.	— opalina	"	0,25	111.	— hidalgensis	"	0,20
33.	— Peersii	"	0,25	112.	— Mendeliana	"	0,30
34.	— pulmonuncula	"	0,25	113.	— polythele	"	0,20
35.	— pseudotruncatella	"	0,25	114.	— rhodantha,	"	0,20
36.	— rugosa	"	0,25		geel bedoord	"	0,20
37.	— salicola	"	0,25	115.	Pilocereus Houlettianus	"	0,35
38.	— summitatum	"	0,25	116.	— Celsianus	"	0,35
39.	— Triebneri	"	0,25	117.	Opuntia gemengd ¹	"	0,30
40.	— terricolor	"	0,25	118.	Rebutia senilis	"	0,20
41.	— turbiniformis	"	0,25	119.	— senilis var. elegans	"	0,20
42.	— urikosensis	"	0,25	121.	Trichocereus Spachianus	"	0,20
43.	— Vanzilii	"	0,25	122.	— Terscheckii	"	0,30
44.	Argyroderma aureum	"	0,25	123.	— (Echinopsis)	"	0,30
45.	— necopinum	"	0,25		Smrziana	"	0,30
46.	— Kleynhansii	"	0,25				
47.	— Jacobsenianum	"	0,25				
48.	— ovale	"	0,25				
49.	Bijlia cana	"	0,25				
50.	Ceroclamy pachyphylla	"	0,40				
51.	Dinteranthus Pole Evansii	"	0,25				
52.	— microspermus	"	0,25				
53.	Gibbaeum perviride	"	0,40				
54.	Herreanthus Meyeri	"	0,25				
55.	Lapidaria Margaretae	"	0,25				
56.	Ophthalmophyllum Dinteri	"	0,25				
57.	— Triebneri	"	0,25				
58.	— Lydiae	"	0,40				
59.	— Schlechteri	"	0,25				
60.	Pleiospilos Hilmari	"	0,25				
61.	— Herrei	"	0,25				
62.	Rhinephyllum Broomii	"	0,25				
63.	— Muirii	"	0,25				
64.	Conophytum cauliferum	"	0,25				
65.	Agave hystrix	"	0,30				
66.	Gasteria Armstrongii	"	0,25				
67.	Anacampseros rufescens	"	0,10				
68.	Bowiea volubilis	"	0,10				
69.	Chasmatophyllum	"	0,15				
70.	— musculinum	"	0,15				
71.	Hoya carnosa	"	0,15				
72.							
73.							
74.							
75.							
76.							
77.							
78.							
79.							
80.							
81.							
82.							
83.							
84.							
85.							
86.							
87.							
88.							
89.							
90.							
91.							
92.							
93.							
94.							
95.							
96.							
97.							
98.							
99.							
100.							
101.							
102.							
103.							
107.							
108.							
109.							
110.							
111.							
112.							
113.							
114.							
115.							
116.							
117.							
118.							
119.							
121.							
122.							
123.							
124.							
125.							
126.							
127.							
128.							
129.							
130.							
131.							
132.							
133.							
134.							
135.							
136.							
137.							
138.							
139.							

NIEUW ONTVANGEN!

124.	Echinopsis aurea	f	0,25
125.	— obrepanda	"	0,25
126.	Rebutia minuscula	"	0,25
127.	Pilocereus palmeri	"	0,30
128.	Notocactus ottonis	"	0,25
	var. tortuosus	"	0,30
129.	— leninghausii	"	0,15
130.	Opuntia vulgaris	"	0,15
131.	Astrophytum myriostigma	"	0,35
	var. potosina	"	0,35
132.	— myriostigma var. nuda en	"	0,35
133.	— tamaulipense,	"	0,35
	wegens kleine voorraad per lid één pakje	"	0,20
	Astrophytum van 10 zaden à f	"	0,20
134.	Mammillaria Praelii	"	0,35
135.	— neoschwarzeana	"	0,35
136.	— lanata	"	0,35
137.	Helianthocereus (Tricho- cereus) poco	"	0,35
138.	Trichocereus	"	0,35
	Werdermannianus	"	0,35
139.	Lobivia famatimensis,	"	0,20
	gemengde vormen	"	0,20

De pakjes bevatten minstens 30 Mesem- of 20 Cactuszaden. Toezending volgt na ontvangst van het verschuldigde bedrag vermeerderd met f 0.15 voor verzendkosten. Verzoekte het bedrag over te maken per postwissel of door overschrijving of storting op postgirorekening 398972 ten name van Mej. J. J. E. VAN DEN THOORN te Apeldoorn. Brieven betreffende de zaadverkoop richten aan Mej. J. J. E. VAN DEN THOORN, „de Ruwent“, Elburgerweg 57, Apeldoorn.